

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E.c)
Istorie

Testul 5

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÊTEL

(30 pont)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Alexandru Ghica kajmakám Havasalföldön, még ha nem is örömmel, de elfogadta, hogy olyan politikai klubokat alapítsanak, amilyeneket az 1848-as forradalomban. [...] A választási tanácskozáson való részvétel óhaja egyöntetű volt, mivel ezáltal lehetett bizonyítani a védnöki hatalmaknak az Egyesülés és a modern állam létrehozásának az ügyéhez való csatlakozást. [...]

A megrendezendő választások miatti általános érdeklődéssel egyetemben, Alexandru Ghica kajmakám felfedett bizonyos aggályokat is a választások előtti radikalizálódó hangulat miatt. [...] Attól félt, hogy az 1848-as forradalmárok átveszik a kezdeményezést és ezért késleltette a száműzöttek vezetőinek visszatérését. Ugyanakkor, Ghica megtagadta, hogy az Oszmán Birodalom egyesülésellenes eszköze legyen. Emellett, a Moldvával való egyesülésnek őszinte híve volt, azt remélte, hogy amennyiben a külföldi uralkodó hozatalának terve nem valósul meg, a helyzet kedvezményezettjeként majd ő lesz mindkét ország uralkodója. [...] 1857 nyarán az utolsó 48-as vezetők is visszatértek az országba. Ezek a radikális vezetők vették át [...] az egyesülési mozgalom vezetését Havasalföldön [...].”

(Istoria românilor)

B. „1858-ban a hét nagyhatalom újra összeült Párizsban egy konferencián, hogy megbeszéljék a románok ad hoc gyűléseken megfogalmazott egyesülési kérését, de ezeket nem valósították meg. [...] Mégis, a hatalmak elfogadtak egy egyezményt, amelyben a következő döntéseket hozták: a két ország egyesítését «Moldva és Havasalföld Egyesült Fejedelemségei» néven, az autonómia garantálását a hét nagyhatalom kollektív védnöksége alatt, a török fennhatóság formális fenntartását, a Fejedelemségeknek lett volna egy-egy uralkodója, [...], egy-egy törvényhozói közgyűlése, egy-egy kormánya és egy-egy fővárosa; két központi intézménye, az egyik törvénytervezeteket készítene, a másik legfelsőbb bírósággként működne a két ország számára, Focșani központtal. [...] Ezen egyezmény nem valósította meg az egyesítést, de nem is akadályozta feltétlenül.

Az új uralkodókat 1859 januárjában a Iași-ban és Bukarestben összeülő választói közgyűléseknek kellett megválasztaniuk. [...] Először a moldvaiak Iași-ban, 1859. január 5-én választották meg Alexandru Ioan Cuza ezredest, 1848-as vezetőt. A nemzeti párt elhatározta, hogy az egyesülés megvalósításához Bukarestben mindenképpen Moldva választottját kell jelölni. Január 24-én, [...] a

közgyűlés egyöntetűen ugyanazt az Alexandru Ioan Cuzát választotta meg Havasalföld uralkodójának.”

(I. A. Pop, *Istoria românilor*)

A fenti forrásokból kiindulva, válaszoljon a következő követelményekre:

1. Nevezze meg a **B** forrásból az 1859-ben megválasztott uralkodót! **2 pont**
2. Nevezze meg az **A** forrás alapján egy információt a 48-as vezetőkre vonatkozóan! **2 pont**
3. Említsen meg a két román fejedelemséget, amelyek az **A** és a **B** forrásban is megjelennek! **6 pont**
4. Írja a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely szerint a fennhatóság formális volt! **3 pont**
5. Írjon a vizsgalapra két olyan információt az **A** forrásból, amelyek között ok-okozati összefüggés van, megnevezve mindkét információ szerepét (**ok**, illetve **okozat**). **7 pont**
6. Mutasson be két olyan történelmi eseményt, amelyek 1864-ben történtek a modern román államban! **6 pont**
7. Említsen meg egy hasonlóságot a modern román államra vonatkozó XVIII. század második feléből származó politikai tervezetek között! **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„1948 augusztusában a tanügyi reform törvénye bezáratta az összes idegen iskolát, beleértve a felekezetek igazgatása alá tartozókat is. Tisztogatások voltak az egyetemi tanárok és hallgatók körében is. [...] A Tanügyminisztérium megtiltotta egyes didaktikai eszközök használatát és engedélyezte a marxista-leninista eszméket tartalmazó tankönyveket. A marxista-leninizmus Sztálin értelmezése szerint, kötelezővé vált az általános iskolát követően, a vallás oktatását pedig teljesen betiltották. [...]

1949 elején létrehozták a Román Népköztársaság Securitatéjának két alappillérét. Január 23-án megalapították a Milícia Főigazgatóságát, amely a Rendőrséget és a Csendőrséget kellett helyettesítse. [...] Február 7-én létrehozták a Securitate egységeit. Mindkét szervezetet a Belügyminisztérium hatósága alá rendelték. A Milícia feladatai között szerepelt a tartózkodási engedélyek kibocsátása, ami elősegítette a lakosság helyváltóztatásának ellenőrzését, továbbá a gyanúsítottak megfigyelése és a deportálások előkészítése. [...] A Securitate egységeinek legfontosabb feladatai között az ipari központokban a közrend fenntartása volt, és a kormánnyal szembeni bármilyen ellenállás leverése, valamint a kollektivizálás és a javak, tulajdonok kisajátítása volt.

A Securitaténak törvényes keretet [...] az új igazságszolgáltatási rendszer nyújtott, amelynek a legfontosabb jellemzője a Román Munkáspárttal és az állammal szembeni alárendeltsége volt.

A Moszkvával szembeni alávetettség [...] társult a párttal szembeni alávetettséggel. Gheorghiu-Dej hatalmának megerősítése attól függött, hogy milyen mértékben sikerült nem adni okot arra, hogy a szovjet vezetők megkérdőjelezzék a hűségét.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

A fenti forrás alapján válaszoljon a következő követelményekre:

- 1.** Nevezze meg a forrásban megjelenő ideológiát! **2 pont**
- 2.** Határozza meg a századot, amelyre az adott forrás eseményei vonatkoznak! **2 pont**
- 3.** Említse meg a forrás alapján az 1948-ban elfogadott törvényi intézkedést és egy következményét! **6 pont**
- 4.** Írjon ki a forrásból két olyan információt, amelyek az igazságszolgáltatásra vonatkoznak! **6 pont**
- 5.** Alkosson az adott forrásból kiindulva véleményt a Belügyminisztérium 1949-ben létrehozott szervezeteire vonatkozóan, és támassza alá a forrás két információjával! **10 pont**
- 6.** Érveljen egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, amely szerint, Romániában 1965-1980 között a totalitárius politikai rendszer megerősödik. (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata!) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét, a középkori román térség politikai fejlődéséről a XIV-XV. századokban, figyelembe véve a következőket:

- egy Kárpátokon kívüli középkori állam megnevezése a román térségből, és egy olyan diplomáciai esemény bemutatása, amelyben a központi intézmény képviselője részt vett a nemzetközi kapcsolatokban a XIV. század második felében;
- két katonai konfliktus megemlézése, amelyben részt vettek a románok XV. század első felében, és az ezek közötti hasonlóság leírása;
- vélemény megfogalmazása az 1451-1490 közötti diplomáciai eseményekről, amelyekben a románok részt vettek, és ennek egy történelmi érveléssel való alátámasztása.

Megjegyzés! Pontot ér a megfelelő **történelmi nyelvezet használata**, az **esszé felépítése**, az **ok-okozati összefüggés kiemelése**, a **történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az okozatot és következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő **időrendi/logikai sorrendjének**, valamint az esszé terjedelmi követelményeinek a betartása.